

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE

PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Uredništvo na Zdravstveni avtorizaciji (izven Chicago) in Kanado \$2.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Ceno \$1.50 na leto, \$2.25 za pol leta; za Los Angeles \$2.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, \$3.00 for half year, \$1.50 for quarter year, foreign countries \$2.50 per year.

Cena glasilov po dogovoru. Rokopisi dopisov in sponzoriranih člankov ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (fiktivni, povesti, drame, pesni itd.) se vrnejo pošljatelju le v sklopih, če je priložil poštne.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse kar ima stik s listom

PROSVETA

3837-48 St. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v obljubi na primer (september 26, 1941), poleg valnega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom poteka naročnina. Ponovite jo pravilno, da se vam list ne ustavi.

Žrtve propagande

Nacijska zver je nekaj izrednega.

Sicer pravimo—in po pravici—da "novi red," ki ga uvaja Hitler s svojimi trabanti vred po Evropi, ni nič novega; takšen "red" so izvajali divji Huni že pred 1500 leti in pred njimi ter za njimi nešteti drugi divjaki in barbari.

Ko pravimo, da je nacijska zver nekaj izrednega, hočemo reči, da je nacijska morilska mašina s pomočjo gorostane perverzности moderne tehnike in drugih modernih znanosti ter s pomočjo lažipropagande, katere je izpopolnjevanje do skrajne preciznosti—dosegla višek v vsej zgodovini.

Nacijska zver ubija telesno, kar doseže s fizičnim orožjem, to je domala že po vsej Evropi, obenem pa ubija mentalno zdrave in poštene ljudi s svojo lažipropagando po ostalih delih sveta, katerih še ne more doseči s svojo okovano pestjo.

To je tista izrednost.

Nacijska lažipropaganda je tako zavajalna, spretna, drzna in obenem tako strupena, da je nevarna pet tisoč milj od Berlina v gotovih ozirih prav tako kot se nevarne nacijske bombe, kadar padajo na mesta Evrope. Razlika med žrtvami bomb in lažipropagande je ta, da so prve žrtve telesno mrtve ali pohabljenе, dočim so žrtve nacijske lažipropagande žive in zdrave na telesnih udih—so pa ubite ali pohabljenе na mišljenju, na pameti.

Nacijska zver že dve leti bombardira Ameriko z lažipropagando v vseh mogočih formah; nekatere forme te propagande so na videz tako nedolžne, mikavne in vabljive, da jim lahko nasede vsakdo, kdor ni nič in dan na straži—baš pred to hudodelsko propagando.

Nacijska lažipropaganda stane Nemce in zaslužena ljudstva Evrope ogromnega denarja, toda nacijski zverini se izplača—kajti propaganda te vrste pripravlja teren za zaslužnje še nepremaganih demokratičnih in drugih narodov. V Evropi se je sijajno obnesla v zadnjih dveh letih—izvzemši na Angleskem—in sijajne uspehe kaže tudi v Ameriki.

V Združenih državah je na milijone ljudi, ki niso nemškega pokolenja, niti niso italijanski, španski, madžarski, slovaški ali hrvaški fašisti —ki pa so žrtve nacijske lažipropagande. Hitlerju bolj verjamejo kot pa Rooseveltu! Peto kolonce raje poslušajo kot pa iskrene zagovornike demokracije!

Nacijska zverstva, ki jih počenjajo Hitlerjevi sadistični rablji na Poljskem, v Čehoslovanskem "protektoratu," na Norveškem in Nižozemskem, v Belgiji, Franciji, Jugoslaviji in Grčiji so v resnici nekaj tako izrednega, nekaj tako nečloveškega in ostudnega, da se zde neverjetna—in to neverjetnost preračunano ustvarja ista nacijska lažipropaganda.

Za aparat nacijske lažipropagande v Ameriki je najbolj važno to, da pri čim večjem številu Američanov ubije vsako voljo za sodelovanje z Anglijo (in zdaj z Rusijo) in v tej smeri obrne čim večje število Američanov proti ameriški vladi; skratka: ameriško ljudstvo mora neprestano slišati pesem, da je ameriška demokracija v večji nevarnosti od Roosevelta in njegovih "vojnih hujskačev" kot pa je od Hitlerja...

In ta verjetnost Rooseveltove nevarnosti mora odtehtati vsako verjetnost nacijskih grozdejev v Evropi!—To je danes glavna ost, glavna smer nacijske lažipropagande v Ameriki.

Poročila o nacijskih zverstvih na Poljskem, Grškem, v Jugoslaviji in danes v Rusiji so pretirana! To je propaganda!—Da je Roosevelt skoval zaroto s Churchillom vred, da vrže Ameriko v žrelo evropske vojne, v kateri bodo ameriški fantje poklani kot daritvena jagnjeta? To pa ni pretirano! To je zelo verjetno! —

Tako šušlja nacijska lažipropaganda na navna ušesa—in na milijone Američanov še vedno verjame. Čim dalj traja to šušljanje, tem bolj so lazi verjetne.

Hitler je zapisal: Čim večja je laž, tem bolj je verjetna—in čim dalj se pohvalja, tem bolj učinkuje...

Glasovi iz naselbin

Detroitski pabirki

Detroit, Mich. — Pri S. N. D. je v tekočem poletju precej živahnosti, posebno pa na balinarskih prostorih. Organiziranih je 8 moških grup (teams) izmed podpornih društev in klubov, in ti so: grupa društva 121 SNPJ, Y. A. št. 564 SNPJ, S. N. D., O. mira Cafe, Sportsmen Cafe, C. I. O., društvo A. B. Z. in Parking Lots pod vodstvom Fr. Gabra. Med ženskami pa sta dva tima od društva SNPJ, dva tima od Y. A. št. 564 SNPJ, tim S. N. D. in tim pevskega zbora Svobode. Ti timi tekmujejo za prvenstvo. Seveda razdeljene bodo tudi nagrade. Kdo bo dobil championship, se do sedaj še ne more reči. Pač pa lahko poročamo, da do sedaj, ko to pišemo, ima pri moških največ gemov tim društva 121 SNPJ in pri ženskah tim pevskega zbora Svobode. Denar za nagrade igralcem in igralkam so darovali S. N. D., društvo 121 ter ženski odsek S. N. D. Vsi igralci omenjenih grup plačujejo pri vsakem igranju po 10c. Z nabrano vsoto si po končani tekmi priredijo skupno veselico ali banket. Pri omenjenih tekmah je veliko zabave za igralce, kakor tudi za gledalce. Ves ta špas je pa v podporo za novi dom, katerega si vsi tako želimo.

Stric Sam po Detroitu precej pridno nabira naše slovenske fante in jih žene v svojo armado. V tednu, ko to pišemo, nam je pobral tri. In ti so: Frank Dolar (starše ima v Yalu, Kansas), Joe Hočevar, po domače Hoch (zapuška mater v Milwaukeeju ter strica Johna Janca v Detroitu), in Joseph Zrimec, sin A. in Julije Zrimce. Tem trem so prijatelji in znanci priredili odhodnico v S. N. D., na kateri se je tudi podpisani prav fletno zabaval. Pelo in plesalo se je kot za stavo in tudi govorov ni manjkalo. Vodji omizja sta bila v Detroitu dobro poznana stric France Gaber in stric John Jane.

Med rajanjem sem opazil tudi žalostne prizore. Mati J. Zrimca je na vse načine hotela prikriti bol radi k vojakom vpo-klicanega edinega sina. Z rokami in žepnim robcem je hotela prikriti solze, ki so sem pa tam silele iz njenih oči. In ko so jo opazovale druge matere, so tudi njim pritekale solze po njih obrazih. Prav gotovo so si predstavljale: drugi teden ali mesec bo Stric Sam pa mojega pobral. Ja srca mater so zares mehkužna (chicken hearted).

Rad bi bil v bližini, ko pride s počitnice sin gori omenjenega Fr. Gabra, da bi videl, kako bo kaj iznenaden, ko mu bo oče predložil rekomendirano pismo, v katerem ga Stric Sam kliče k sebi. Ako bi bil počakal in se doma zadržal samo še kakih 15 minut, pa bi ne bilo počitnice za njega. Kajti v tem času je prišlo po pošti povelje za k vojakom. V kratkem času dobe poziv, oziroma ga pričakujejo še 4 slovenski fantje iz Detroita. Med temi je sin mojega soseda in blaginjska S. N. D. Antona Cedičnika po imenu Johnnie. Prav gotovo je tudi tem materam hudo pri srcu in z bolelostjo pričakujejo poziva za odhod njih sinov. Upajmo, da ne bo potreba iti ameriškim fantom na bojno fronto ter da bodo Hitlerjeve horde poprej poražene.

Leo Junko. 121.

O shodu in drugem

Johnstown, Pa. — Udeležil sem se slovenskega shoda v nedeljo, 24. avgusta, katerega je naznanila tudi Prosveta. Shod je bil precej dobro obiskan. Govornikov veliko. Sprejetih je bilo več, po mojem mnenju dobrih resolucij, na primer ena za predsednika Roosevelta, naj še naprej zavzema stališče glede evropske vojne kot do sedaj. Druge resolucije bodo poslane raznim slovanskim vladam v priganstvu — češki, poljski, jugoslovanski. Resolucije so vzbudile za boj demokracije itd.

Hrvatski govorniki so obsojali Paveličevo vlado in izrazili, da ne marajo take "svobodne" Hrvatske. Govorniki so posebno hvalili Rusijo in po aplavzu sodeč je bilo med poslušalci precej Stalinovih oboževalcev. Kljub temu je bil shod na mestu za današnje razmere. Vtis, ki sem ga dobil na njem, je, ako pride do obnove Jugoslavije, in pride gotovo, bodo ljudstva bolj združena, bolj vzajemno živele kot so pred podjarmljenjem.

Slovenec je kot govornik zastopal na tem shodu Andrej Vidrih, gl. podpredsednik SNPJ. On je bil edini, ki je v svojem govoru omenil potrebo federacije evropskih držav kot rešitev večnih narodnostnih razprtij. Bila je tudi kolekta za po vojni prizadete, toda mi ni znano, koliko je bilo nabrano.

Kakor se sliši iz drugih krajev, da ni dovolj odziva ali zanimanja za pomožno akcijo starih domovini, tako približno je tudi tukaj. Vzrok? Urednik Prosvete je pred kratkim omenil, "da se sliši," da so med nami tudi taki, katerim je Hitler všeč in da to zadržuje pomožno akcijo. Moje mnenje je, da je teh med nami tako malo, da nam ne morejo škodovati.

Več škode pri zbiranju tega fonda so med nami napravili tisti, ki so do 22. junja kričali po naročilu iz Moskve, da je ta vojna imperialistična in Angliji iz srca privoščili poraze. Danes so po naročilu Moskve zopet presedlali na drugega konjčka — brez sramu na njih prejšnje početje. Zdar kriče bolj glasno kot drugi za zmago Rusije in Anglije. Pregovor, da podrti je lažje kot graditi, še drži. Zato bo v zelo precej časa, da se popravi, kar so podrli, namreč akcijo za pomoč staremu kraju.

Citam vesti iz podjarmljene Jugoslavije, še posebno k arcu mi gre nesrečna Slovenija. Kaj vse počenjajo človeške zveri v nemških skornjih z našim ljudstvom! To je grozno. Pa kljub temu čitamo v Prosveti, da za preprečitev tega ni vredno žrtvovati enega ameriškega vojaka. Fanatičen pacifizem se s takim pisanjem razkrije do gola. In prav je tako.

Na seji samostojnega društva sem slišal človeka, ki je bil pred leti precej aktiven za socializem, zastopnik Proletarca itd. Napravil je izjavno opazko, da socializem ni več. Razumen človek na sejah podpornih društev ne bo izžival svojih političnih nasprotnikov, ker take seje niso kraj za to. Toda oseba, ki je šla iz socialističnih vrst v Stalinski tabor in pri Proletarcu pustila "luknjo", je zmožna tudi tega. Na omenjeni seji sem iz navedenega razloga molčal na njegovo opazko, na tem mestu pa naj v odgovor povem tole: Kljub temu, da so razni zavajalci, katerim je pomagal tudi omenjeni, precej razkopali socialistično stranko, nas je v Johnstownu še vedno nekaj, ki verujemo in delamo za socializem. Resnica pa je, da bi bilo bolje za socialistično stranko — vsaj v tem kraju — ko bi omenjeni ne bil nikdar njen član.

John Langerholc. 82.

O smrti in shodu

Johnstown, Pa. — V ponedeljek, 25. avgusta, je smrt zopet zahtevala žrtev iz naše sredice. Pri delu v rovu je bil na mestu ubit dolgoletni premoglar in si-roko poznan Jakob Znidaršič (Snyder). Bil je poveljen od težkih železnih vozov, ki tehtajo prazni nad dve tona vsak. Komaj dobre tri mesece je poteklo, ko je bil na enak način in skoro na istem prostoru smrtno ponesrečen naš član Joseph Zakšek.

Pokopini je bil dolgoleten član SNPJ pri društvu 82, kakor tudi samostojnega društva in U. M. W. V Ameriki je živel okrog 37 let. Star je bil 59 let in rodil se je v vasi Bloška Polica nad Cerknico. Zapuška soprogo, tri hčere in tri brate v Barbortonu, Clevelandu in stari domovini. Pokopan je bil civilno, kot je vedno sam želel.

Družini naše globoko sožalje! V nedeljo, 24. avgusta, se je v Hrvaški dvorani vršil velik shod. Dvorana je bila natrpana ljudstva vseh slovanskih narodnosti. Glavni govornik je bil Viktor A. Yakhontoff, bivši general v ruski armadi. V angleščini je zelo dobro analiziral splošno situacijo. Z vso gotovostjo je napovedal poraz Hitlerja in zmago demokracije. Omenil je tudi, da v Rusijo je lahko priti, toda težak bo povratek.

Silno težke so padale na hrvaške "nezavisne" od Hrvatov samih. Pozivali so jih, naj se poberejo iz Hrvaške kakor tudi iz Združenih držav in naj gredo v Mussolinijo, kjer bodo "dučeju" delali špalir in jedli njegove makarone. Za Hrvat-sko bodo pa že skrbeli pošteni Hrvatje.

Odobrenih je bilo kakih šest resolucij, ki bodo poslane na pristojna mesta. Vse so v bodritnem smislu za odpor proti nasilnim diktatorjem.

Na shodu je Slovenec zastopal podpisani, ki je obrazložil, kako naj bi bila po vojni urejena vedno nemirna Evropa. Bila naj bi samo ena evropska republika, naj bi bila samo ena skupna armada, kolikor bi bila potrebna, za vzdrževanje katere naj bi so-razmerno prispevale vse narodnosti. V tej veliki federativni republiki bi vsi narodi imeli avtonomijo in se razvijali kulturno na svojih lastnih tleh.

Andrej Vidrih.

Letošnje počitnice

Sharon, Pa. — Že v začetku pomladi mi reče zeta, da bo imel prvič plačane počitnice in da jih bo treba čim bolj porabiti. On je strasten ribolovec in bi šel najraje ribariti kam v gore ali Kanado. Ampak s tem se niso strinjale boljše polovice, ker tudi ženske hočejo imeti kaj užitka od počitnic. Dogovorili smo se, da bova skupaj vzela po-čitnice, in sicer zadnji teden v juliju, da se podamo proti Michiganu z zetovim avtom.

Ravno tiste čase so bile precej vroče debate med Carnegie-Illinois Steel Corp. in jeklarsko unijo CIO radi nove pogodbe. Unija je zahtevala, da mora korporacija plačati dva tedna počit-nic vsem delavcem, ki delajo pri nji več kot pet let. S tem ni uspe-la, pač pa je družba pristala na dvatideske počitnice za one, ki delajo 15 let ali več. V pogodbo je urinila tudi točka, da so po-čitnice deležni le tisti, ki delajo ne manj kot 60% časa v letu. Ker so v začetku lanskega leta, zaprli tukajšnje pleharno, smo bili skoraj vsi brez dela vse leto, šele proti jeseni so nas začeli klicati nazaj. Tako je precej de-lavcev zgubilo pravico do počit-nic, družba pa si je prihranila precej denarja.

Tudi jaz nisem vedel, ali bom upravičen do počitnic ali ne, ker sem bil šele 28. novembra po-klican na delo, počitniško leto pa se prične s 1. julijem do 1. julija. Torej sem bil blizu tistih, ki so bili ogoljufani za počitni-ce. Večkrat sem v tovarni vprašal, če bom dobil počitnice ali ne, a odgovor je vedno bil: Ne vemo. Tudi moja družina me je vpraševala, če jih bom dobil in sem jim dal prav tak odgovor. Tako so zvitji ti tiči: namesto dveh tednov počitnic bi skoraj še enega ne dobil.

Torej 27. julija zgodaj zjutraj naprežemo Chevrolet in zdri-mo po gladkih cestah proti Mi-chiganu. Ravno o polдне se znajdemo v Detroitu pred hišo mojega svaka Felixa Blatnika. Prijazen pozdrav, stiskanje rok in tudi poljubi. Hajdi v hišo, kjer nas je že čakalo okrepčilo in okusno kosilo. Mrs. Blatnik in njena hčerka sta se kar po pe-tah sukale. In hčerka je res zelo družabna, da se ni treba nikomur dolgočasiti, kdor je v njeni bližini. Je zelo zgovorna, polna humorja in dovipov. Članica je mladinskega pevskega zbora. Le tako naprej, Josephine, ker vsi ljubimo humor.

Vročina je bila tisti dan taka, da si se kar topil in nisi vedel, kam bi se djal, da bi se malo o-hladil. Po kosilu se Mrs. Blat-nik hitro oglasi, da bi šli kam ven iz mesta na kakšno farmo ali pa v park. V Detroitu imajo več parkov in torej zelo ugodne prilike, da se lahko ohladijo. Nam ni bilo treba dvakrat reči,

ker smo bili vsi enakega mišlje-nja. Hitro se naložimo in hajdi v prasto naravo.

Okrog 50 milj ven iz Detroita ima več Slovencev tudi svoje po-letne hišice v prosti naravi. Iz-ložili smo se na enem takih kra-jev. Res prijeten kraj in lepa hišica poleg jezera, vsa v drev-ju, da se skoraj težko najde, sen-ca pa taka, da je ne prodrejo sončni žarki. Par korakov in si pri jezera, kjer imajo čolne in tudi za kopanje je prav prijeten kraj. Moj svak mi predstavi mr. in mrs. Lapajne, ki sta zelo uljudna. On je stavbenik in si je zgradil hišico po svojem okusu. Je res prav prijetna. Tam je bilo tudi več Slovencev, ki so se prišli malo ohladiti. Zapolnil sem si le-imeni Križmančičevih in Bo-horjevič. Oba imata brate v Sharonu in jih tudi večkrat obiš-čejo.

Tako smo se zabavali tam, da je bila že tista, ko smo se po-dali nazaj proti Dearbornu, kjer stanuje moj svak. Se malo po-sedimo, nakar se podamo k po-čitku, ker smo bili trudni, po-sebno še voznik, ker je iz Sha-rona do Detroita 245 milj in vza-me pet ali šest ur vožnje. Zju-traj, ko vstanemo, jih vprašam, kam pa danes. Mi smo imeli na-črt, da bi šla zeta in njegova že-na par dni ribariti v Michiganu, jaz, žena in mlajša hčerka bi ostali v Detroitu, nazaj grede bi nas pa zet-pobral in bi se preko Kanade odpeljali proti Niagara Fallsu.

Ko se o tem pogovarjamo, nam mrs. Blatnik napravi zaju-trek, potem smo si pa malo ogle-dali mesto Dearborn, ki zelo hit-ro raste. Vsako leto postavijo stotine novih hiš. In kako lepe so te hiše, da lepših ne vidiš ni-ker. Zgrajene so trdno in so "air conditioned". Vsi smo si želeli, da bi imeli ene teh hiš. Obiskali smo tudi več znancev in si ogledali tudi zverinjak. Vi-deli smo ga sicer že prej, toda vseeno tam človek z zanimanjem opazuje, ker je vedno kaj nove-ga. Zverec smo si ogledali eno izmed novih gledališč, ki so od-zunaj tako očarljivi, da človeka kar vlečejo v svoj objem. Vse moderno, hodiš kot po mahu in sediš kot milijonar. (Pa pravi-mo, da nam ni dobro!) Ustavi-mo se malo še v gostilni, da se pokrepčamo.

V torek zjutraj smo se začeli pogovarjati, da bi šli naprej, kar pa ni bilo Blatnikovim pogodu, posebno njih hčerki in sinu Fe-lixu ne. Ko smo jim povedali, da nas nečrt, so rekli, da bo s tem težko, ker ni prav varno poto-vati po Kanadi vsled vojnih raz-mer; če potuješ tja in če nimaš vseh potrebnih listin, se lahko zgodi, da te ne puste ven. Jaz sem imel svoj naturalizacijski papir, ampak so nam povedali, da morajo imeti kakšna izkazi-ja, rojstni list ali podobno, tudi ostali, rojeni v Ameriki.

Meni to ni bilo prav nič po-vojni, ker sem se bil namenil, da si bom ogledal Kanado, pa se nam je načrt izjalovil. Gremo poizvedeti v Avto Club, ampak tudi tam nismo dobili dovoljne-ga pojasnila. Potem smo tele-fonirali še na imigracijski urad, kjer so nas še bolj zastrašili. Kaj sedaj? Jaz sem sugestiral, da bi šli kar na kanadsko mejo in bi tam poizvedeli, toda ostali niso bili zadovoljni.

Torej smo idejo opustili in France ni videl Kanade, zakar mi je še danes žal. Vendar smo se dogovorili, da si bomo ogle-dali Niagarske slapove o prvi priliki. V petek zjutraj smo se odpravili na pot proti domu. Pri Blatnikovih smo nameravali ostati dva dni, toda tam smo bili štiri dni. Naj nam torej oprostite, ker smo jih tako dolgo nadlego-vali, obenem pa prav lepa hvala za trud in poštrevnost, po-sebno še Mrs. Blatnik, ki se je spretno sukala po kuhinji. Hvala tudi znanec in prijatelj, ki so nam povsod dobro postre-gli — saj, da si nisem zapomnil njih imen.

Ko se pripravamo domov, se malo odpočijemo in hajdi v ja-rem, da bo zopet groš. Finančno smo bili malo lažji, na skušnjah pa malo bogatejši.

Glede Niagara Fallsa nam je bila sreča, kaj drugi teden mi-la. Ker sva z zetom imela dva dni dopusta, ga vprašam, ali gremo tja. Seveda. Naprežemo "Bora" in hajdi proti New Yorku. Nova pot, nova pokra-jina je zopet bomo posli oči. Ko se peljemo od Erieja proti Buf-falo, nam ni bilo treba dvakrat reči,

TEDENSKI ŽARKOM

Anton Garden

Kaj je z "razprofitira-njem" vojne?

Ali se še spominjate, kakšna je bila v širjih letih agitacija, da je treba vojno "razprofitirati"? Še celo reakcionarna Amerika je na več konvencijah zahtevala, da v nove vojne ne sme nihče delati profitov niti človeške krvi in znoj. Sploh je bilo, riško "javno mnenje" skozi več let in obruha vojne v Evropi splošno za "razpro-fitiranje" vojne. Tudi v kongresu so zastopnik-vernih državljanov čestokrat grmeli, v prihodnji vojni ne sme nihče okoristiti pravilno spominjam, je celo predsednik velt večkrat izjavil, da ne sme biti nob-novega milijonarja, če pride do vojne.

Danes, ko je skrajni čas, da bi ta teori- stala meso in kri, so pa vsi prejšnji "raz- tovalci" vojne popolnoma pozabili, kaj se raj propagirali. Še več, danes skoraj ni v deželi za kakšno "razprofitiranje" vojne velikanski profiti, ki jih delajo večinoma korporacije, posebno pa "merchants of d—trgovci s smrtjo"—grede večinoma neop-mimo javnosti. Heli, kdo naj bo "nevo- kapitalistom, če si nabasajo svoje nikdar bisage na račun dežele—na račun "naro- rambe" in na račun delovnega ljudstva.

Sedaj ni čas za kakšno lapanje po kapit- alizmu, sedaj moramo "vsi skup- žati", tisti, ki zaslužijo komaj za borno kruha, ali pa sploh nimajo še te prilike— je še vedno več milijonov—kot tisti, ki g- milijone in milijarde na račun Strica Sa- nas vseh. Z zahtevo po "razprofitiranju" in sploh priti vsemu kapitalističnemu "delu" bomo zopet začeli grmeti po voj- bo enkrat poražena Hitlerjeva pošast. mora biti vse naše stremiljenje obrnjen- smer, za poraz Hitlerja, toda ne Stalina- no tudi Mussolini ni tako slab!—čprav ja- jamo na domačih tleh gospodarske razm- lahko v bodoči krizi ali pa še prej požem- šizem, seveda krizice ameriške sorte.

Zadnja vojna je Ameriki prinesla nad- novih milijonarjev; znaki so tukaj, da- sedanja vojna porodila še večje števil- korporacijski profiti so sedaj na splošno kot so bili v zadnji vojni. Že precej ča- menoma zasledujemo dnevna poročila na- nih straneh meščanskega lista in lahko- da je 99% poročil o trimesečnih ali po- profitih raznih velikih in malih korpor- ugodnih za delničarje. Večina zna- nje profitov v primeri z isto dobo lanske- od 25 do 100 odstotkov; so tudi korpor- like korporacije, ki delajo po več sto odst- profita kot so ga spravile lani v isti dobi.

Profit Goodrich Co. v prvih šestih m- 1941 na primer znaša 478% več kot je bil- polovici lanskega leta; Crucible Steel je- dila 61% več, Republic Steel nad 100%, States Steel 70% več. Sploh je ni ind- v kateri bi danes ne bilo zelo mastnih pr- posebno se v tem odlikuje aeroplanska- trija, kjer družbe delajo po sto in tudi- odstotkov višje profite.

Tudi avtni magnatje imajo imenitno- Chryslerjeva družba je v prvih šestih m- 1941 na primer napravila nad \$20,000,00- ga profita, poleg tega pa je še dala "na- nad \$19,000,000 za—"zvišanje davkov",- tudi več milijonov za "depreciation" in- tization".

Sploh vse družbe zakrivajo svoje pr- novim "raketom", s skladi za "višje dav- poročilih čistih korporacij znaša ta skladi- toliko kot dobe delničarji v obliki divid- posebni skladi bodo korporacijam seve- prišli, da bodo z njimi, ko pride doba- "slabih let", podprle rezervne sklade, iz- bodo plačevale mastne dividende tudi- ko bodo poslate delavce na cesto.

Yes, finančna politika velikih in mal- poracij kažejo, da se vojna in "obram- žele izredno dobro izplača kapitalistom. da se mora tudi drugim, ker ni več nob- hteve za "razprofitiranje" vojne, pa bi- ko zvanih "radikalnih" krogih, o katerih- nes skoraj nobenega več sluha, ali pa- stoprocentneži. Tako bi lahko povrni op- lec sodil, da se nahajamo v—milijenu. A- samo površni opazovalec.

Kar se tiče delavskih mas; je stvar ne- drugačna. Trošenje težkih milijard dolar- oboroževanje in za boj proti Hitlerjevi- ni mašini v Evropi je sicer marsikomu p- priliko do zaslužka v vojnih industrijah. A- vse te milijarde bo treba plačati z ob-

(Dalje na 3. strani)

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete, 2. septembra 1921)

Domače vesti. V Evelethu, Minn. ubil Karla Korošca, člana SNPJ.

Delavske vesti. Predsednik Harding g- glasil obsešno stanje v rudarskih okr- West Virginiji zaradi stavke.

Inozemstvo. V Berlinu je čez 300,00- cev spremilo umorjenega klerikalnega vo- Erzbergerja na pokopališče.

Sovjetska Rusija. Prva pošiljatev am- živil je prišla v Rusijo.

Novice z starega kraja

Primorja

KRASA Z VODO

Na danjem času se je v li-
nogo obravnavala regula-
Pirke, ki se pravkar izvaja,
v tej rvezi tudi oskrba Krasa
Obenem so se objavljali
velikopotezni načrti o orga-
nizaciji tuje prometa v kra-
jih. Pred kratkim pa je
v "Piccolu" svoj prispe-
vki kmetijski strokovnjak
tudi kmetijske uprave dr.
ki je naglasil v njem, da
Krasa prebivalstva na Kra-
vodo slej ko prej skoraj v
se vedno odvisna nepo-
od deža in da so celi
popolnoma brez vode, živi-
leto in dan navezana na
kale."

"Ob občini," pravi dr. Vedo-
Lodva, Divača, Šti-
Zgonik imajo zgolj vod-
ki se v njih nabira dežev-
lsto velja tudi za 9 vasi v
občini, 7 v tomajski, 3 v dorn-
opčin tje za skoraj vse
v nabrežinski občini."

takih okoliščin, "beleži
strokovnjak, ni mogo-
o zboljšanju tujsko-
naprav in prilik na
"Pomanjkanje vode v
povzroča težave celo od-
po posameznih krajih."

projem članku razpravlja
lako bi bilo treba naložiti
povečati in zgraditi vo-
omrežje po vsem Kra-
Mogoče pa bi bilo rešiti ves
om dejansko le z izdatno
mo pomočjo.

ME NE OBLEKE
VOJAKE

ladi letošnje ostre zime so
na albansko-grški fronti
mno go pretrpeli. Ko so
v Gorici prvi ranjeni iz
fronte, je bilo med
več hudo ozbilnih in omr-
zevež. To je močno
ovalo na naše sočutno pre-
stno in započela se je prav
medna akcija, da se voja-
prekri čimveč tople vo-
obleke. V Gorici, v Idriji
raznih drugih podeželskih
ladi so se izvedle zbirke
voljnih prispevkov za na-
vni in volnenih predme-
ki jih bodo dobile razne vo-
ednice, v prvi vrsti do-
divizije "Julia", ki se je
ost odlikovala na bojišču,
svet pa se je vrgel na ple-
nagavic, rokavic, srajc in
gorkih dolgov. Listi po-
o velikih uspehih te člo-
vne akcije, pri katerih
je celokupno prebivalstvo.

STIČNI PASTIR

amo, da je novi tržaški nad-
ob prevzetju pastirske pa-
imel tri pridige čudne gor-
govoril ne o novem ne o
tem testamentu, marveč o te-
nem evangeliju. V prvi
je "proslavljal zmago na-
vojake" — tako čitamo v
nem listu — v drugi je
govoril o pozdravne besede
naše vojake", vsebinska tre-
ditiga pa je bila "prisega
vojake pokorščine kralju
vojake."

STIČNI PASTIR

amo, da je novi tržaški nad-
ob prevzetju pastirske pa-
imel tri pridige čudne gor-
govoril ne o novem ne o
tem testamentu, marveč o te-
nem evangeliju. V prvi
je "proslavljal zmago na-
vojake" — tako čitamo v
nem listu — v drugi je
govoril o pozdravne besede
naše vojake", vsebinska tre-
ditiga pa je bila "prisega
vojake pokorščine kralju
vojake."

STIČNI PASTIR

amo, da je novi tržaški nad-
ob prevzetju pastirske pa-
imel tri pridige čudne gor-
govoril ne o novem ne o
tem testamentu, marveč o te-
nem evangeliju. V prvi
je "proslavljal zmago na-
vojake" — tako čitamo v
nem listu — v drugi je
govoril o pozdravne besede
naše vojake", vsebinska tre-
ditiga pa je bila "prisega
vojake pokorščine kralju
vojake."

STIČNI PASTIR

amo, da je novi tržaški nad-
ob prevzetju pastirske pa-
imel tri pridige čudne gor-
govoril ne o novem ne o
tem testamentu, marveč o te-
nem evangeliju. V prvi
je "proslavljal zmago na-
vojake" — tako čitamo v
nem listu — v drugi je
govoril o pozdravne besede
naše vojake", vsebinska tre-
ditiga pa je bila "prisega
vojake pokorščine kralju
vojake."

STIČNI PASTIR

amo, da je novi tržaški nad-
ob prevzetju pastirske pa-
imel tri pridige čudne gor-
govoril ne o novem ne o
tem testamentu, marveč o te-
nem evangeliju. V prvi
je "proslavljal zmago na-
vojake" — tako čitamo v
nem listu — v drugi je
govoril o pozdravne besede
naše vojake", vsebinska tre-
ditiga pa je bila "prisega
vojake pokorščine kralju
vojake."

STIČNI PASTIR

amo, da je novi tržaški nad-
ob prevzetju pastirske pa-
imel tri pridige čudne gor-
govoril ne o novem ne o
tem testamentu, marveč o te-
nem evangeliju. V prvi
je "proslavljal zmago na-
vojake" — tako čitamo v
nem listu — v drugi je
govoril o pozdravne besede
naše vojake", vsebinska tre-
ditiga pa je bila "prisega
vojake pokorščine kralju
vojake."

STIČNI PASTIR

amo, da je novi tržaški nad-
ob prevzetju pastirske pa-
imel tri pridige čudne gor-
govoril ne o novem ne o
tem testamentu, marveč o te-
nem evangeliju. V prvi
je "proslavljal zmago na-
vojake" — tako čitamo v
nem listu — v drugi je
govoril o pozdravne besede
naše vojake", vsebinska tre-
ditiga pa je bila "prisega
vojake pokorščine kralju
vojake."

STIČNI PASTIR

amo, da je novi tržaški nad-
ob prevzetju pastirske pa-
imel tri pridige čudne gor-
govoril ne o novem ne o
tem testamentu, marveč o te-
nem evangeliju. V prvi
je "proslavljal zmago na-
vojake" — tako čitamo v
nem listu — v drugi je
govoril o pozdravne besede
naše vojake", vsebinska tre-
ditiga pa je bila "prisega
vojake pokorščine kralju
vojake."

razvijalo. Tudi v novi državi je
našlo idrijsko čipkarstvo popol-
no razumevanje in vso potrebno
podporo. Kljub teži krizi, k'f jo
preživlja umetno idrijsko čip-
karstvo zaradi konkurence s to-
varniškim blagom, se radi uspeš-
ne pomoči vseh merodajnih kro-
gov ta lepa in slovita panoga
naše obrti ohranjuje in razvija.
Te dni (v drugi polovici marca)
poroča časopisje, da bo na pri-
hodnjem milanskem velesejmu
odkazan milanskemu obrtništvu
obširen paviljon, v katerem je
bila lansko leto šolska razstava.
V tem paviljonu, ki meri okrog
1500 kvadratnih metrov, bo 80
razstavnih prostorov, ki bodo
služili prilično 300 razstavljal-
cem iz vse Italije. Obrtnišvo
izza Soče bo v tem paviljonu za-
stopano, tako piše tržaški "Pic-
colo", po enem svojih najbolj
karakterističnih izdelkov, s slo-
vitimi čipkami iz Idrije. Po za-
slugi Zavoda za pospeševanje
industrije in obrti v Gorici bo
prirejena bogata razstava drago-
cenih in umetniških čipk, naj-
lepših, kar se jih izdela, da bodo
na ogled tisočom obiskovalcev
velesejma.

KORIERE ZOPET VOZIO IZ GORICE

V začetku novega leta je bila
ukinjena vožnja s korierami na
vseh progah, ob katerih vozi tu-
di železnica. Avtobusi so vozili
samo iz Idrije do Sv. Lucije, iz
Bovca do Kanala itd., do prve
železniške postaje. Promet je
zaradi tega močno trpel in je
bilo potovanje do Gorice zaradi
prestopanja prav nerodno. Po
posredovanju goriškega prefek-
ta in drugih prizadetih krogov
je od 8. marca zopet vzpostav-
ljena vožnja na vseh avtobus-
nih progah direktna zveza med
Gorico in podeželskimi kraji.
Kot pogonska sila avtobusom ne
služi bencin, temveč so vsi vo-
zovi predelani na porabo premo-
ga in lesa.

NAGRADA ZA DVOJČKE

Goriški prefekt je v imenu
načelnika vlade naklonil iz to-
zadnega sklada po 800 lir na
zadevna Francu Kemperlu iz Bače
nad Podbrdom in Benjaminu
Rustu iz Sempasa, ker sta dobila
v družini dvojčke.

BOJ PROTI JETIKI

Predsednik pokrajinske-
ga združenja za boj proti jetiki
v Gorici je ravnokar izdal po-
ročilo o uspešnem delovanju v
lanskem, desetem letu obstoja.
Zaradi težavnih prilik, v kate-
rih je poteklo zadnje leto, uspe-
hi niso dosegli predlanskih, ven-
dar so še vedno zadovoljivi, saj
se je nabralo nad 150.000 lir pro-
stovoljnih prispevkov v mestu in
na deželi. Zlasti so se poirtvo-
valno izkazale nekatere občine.
Prvenstvo je dosegla občina An-
hovo, sedaj Salona, kjer so zna-
ne cementne tovarne. Na dru-
gem mestu je Rihemberk, na tre-
tjem Kanal, na četrtem Kr-
min, na petem pa Tolmin.

Močan glas

Praviš, da si imel tako močan
glas, da se je stena upognila, če
si zapel? Kaj je pa rekel k te-
mu tvoj gospodar?

— Nič. Šel sem kar lepo v dru-
go sobo in zapel arijo znova, pa
se je stena poravnala.

Člani unije United Office & Professional Workers razpečavajo
letake v zvezi z organizacijsko kampanjo v New Yorku.

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje s 2. strani.)

lalu, vidimo same vinograde.
Moji ženi pravim, da smo v Ca-
liforniji, kajti, kar oči vidijo, je
sama trta, grozdja na tisoče ton
in ob cestah grozdni sok v ste-
klenicah.

V Niagara Falls se prihurimo
v soboto, 9. avgusta, ob štirih
popoldne. Takoj se podamo k
slapovom. Ogledamo si jih z vr-
ha, potem pa po dvigalu pod
slapove, da si jih ogledamo od
blizu. Tam se naložimo na malo
ladjo, ki nas popelje prav zra-
ven slapov, da nam je voda plju-
skala v obraz. Nam so dali dežne
plašče, da si nismo obleke zmo-
čili. Tako smo se vozili in ob-
čudovali to naravno krasoto.

Ko se vrnemo, si ogledamo
mesto in nakupimo nekaj spo-
minov. Šli smo tudi v muzej,
v katerem so kavečkaste krogle,
v katerih je človek splaval ali
skočil čez slapove. Tudi v jekle-
nil sodih se je že več ljudi poda-
lo v to nevarnost, hlepeč po de-
narju. Kot so nam pravili, je bi-
la razpisana nagrada \$25.000 za
tistega, ki pride živ čez slapove.
Tudi se nam je predstavil člo-
vek, ki je preplaval slapove v
kavčukasti krogli. Ime mu je
Jean Lunker. Muzej ima veliko
zbirko različnih zanimivosti, na-
gačenih živali, rastline, brošče in
mno go drugih stvari. Poslopje
je šestnadstropno in vse polno
stare šare in zanimivosti. Na
vrhu je stolp, iz katerega se vi-
di mesto in slapovi.

Ob devetih zvečer se naloži-
mo na bus, ki nas popelje okrog
slapov na kanadsko stran. Reči
moram, da tako očarljive lepote
še nisem videl kot so ti slapovi
ponoči, ko jih mavrično razsvet-
ljuje. Človek se kar ne more na-
gledati te krasote. Od devetih
do enajstih ponoči menjajo mav-
rične luči vsakih 15 minut, vsa-
kikrat drugačna barva. Te žarni-
ce so na kanadski strani in me-
čejo žarke naravnost na slapove.
Kdor še ni videl te krasote, naj
si jo ogleda ob prvi priliki in
ne bo mu žal.

O polnoči najamemo sobe, da
se malo odpočijemo, v nedeljo
zjutraj pa zopet na pot proti do-
mu. Ker smo imeli precej časa,
smo vzeli cesto, ki pelje preko
Apalačjskih gora. Vožnja po

teh gorah je precej interesant-
na.

Tako smo zaključili naše po-
tovanje za leto 1941.

V nedeljo, 16. avgusta nas je
povabil naš znani poročevalec in
zastopnik Prosvete Anton Va-
lentinič, da malo zalijemo nje-
govo farmo, toda ne z vodo. Tu-
di jagnjeta nam je na raznju
spekel in dal koruze pa krom-
pirja, da smo ga pekli, mrs. Va-
lentinič je pa še potis napekla.
Pa naj kdo reče, da naš poro-
čevalec ni fant od fare. Veš, To-
ne, kadar boš imel še kaj take-
ga, nas zopet poklič!

Tudi iz Clevelanda jih je bilo
precej. Imeli smo tri harmoni-
ke — clevelandski Novak svoje,
miss Mary Anžur iz Colorada
svoje in tudi podpisani je imel
svoj meh, toda sem moral utih-
niti, ker sta me posekala. Naša
slavna sopranistka miss Rozie
Mliakar nam je zapela več pesmi
— sploh smo prepevali vsi kot za
stavo in clevelandčani si menda
še danes grla zdravijo radi hri-
pavosti. So res fini pevci, ti
Clevelandčani. Le še pridite in
bomo še kakšno uredili. No,
prav fino smo se imeli.

Ravno danes, 20. avgusta, je
prišla k nam na obisk naša ne-
čakinja miss Josephine Blatinik
iz Detroita. Tukaj bo ostala par
tednov in bo torej zopet "lots of
fun." — Pozdrav vsem čitateljem
Prosvete.

Frank Okoren. 282.

Tudi o počitnicah

Walsenburg, Colo. — Že par let
sem nagovarjal ženo in sinova,
da bi šli z mano na sejo gl. od-
bora SNPJ in si vzeli počitnice
ter si ogledali Chicago. Do letos
nisem uspel, letos so se pa odlo-
čili, da gredo z menoj in da ob-
nem obiščem tudi sorodnike in
prijetelje.

Odpotovali smo 1. avgusta.
Dan je bil lep, "liza" namazana,
in tako je bil Walsenburg kaj
hitro za nami. Vozili smo se mi-
mo lepih kmetij, le vročina je
tako pritiskala, da smo na gaso-
linskih postajah tudi mi morali
zalivati naša grla s sadavico.
Družace ni bilo nič sitnosti.

Že drugi dan opoldne pride-
mo v Armo, Kans., kjer je dom
br. Antona Šularja. Vprašam
v mali gostilni, kje je Šularjev
dom in neki prijeten možak je
bil takoj pripravljen, da mi ga
pokaže. Ko pridemo do njih, po-
trkam na vrata. Tone pride od-
pirat — bil je brez srca in se
potil kot mladič v svednju.
Pravi, da je vroče, ko je videl
tudi mene vsega potnega. Takoj
nas povabi v hišo, kjer je bila
njegova soproga zaposlena v ku-
hinji. Predstavil nas je in mrs.
Šular je takoj pričela priprav-
ljati kosilo za nas. Naši protesti,
da smo že jedli, niso nič poma-
gali in je bilo treba malo zalo-
žiti. Takoj nas je tudi vprašala,
če potrebujemo jerepe. Pojma-
nil sem, da gremo do sorodnikov
v Pittsburg.

Pogovor je nanasel na dru-
stvene stvari. Tone je rekel, da
je prihodnji dan seja družtev 27
v Frontenacu in takoj sem mi-
silil, da jih posetim na tej seji.
Razkazala sta nam vrt in cvet-
lice, ki je radi vročine niso bile
preveč ponosne. Hitro je minilo
par ur pri Šularjevih in treba je

bilo posloviti se od njih. Obema
hvala za gostoljubnost.

V pol uri smo bili že pri so-
rodnicah v Pittsburgu, namreč
pri dobro znani družini Žnidar-
šič, ki je pred leti živela v Rin-
gu. Bili so nas veseli. Po krat-
kem odpočitku smo se takoj od-
pravili na ogled. Najprvo smo
obiskali pokopališče v Fronte-
nacu, kjer sta pokopana stari oče
in stara mati moje žene, to je
Joe Jerman in soproga, oče in
mati Johane Žnidaršič in Jovea
Jermans, ki se nahaja v Novi
Mehiki. Na povratku smo obis-
kali Benedetovo mam. Ženica
je že precej priletna, toda še
vedno živahna in vesela. Bila je
vesela, da me je spoznala. Naj-
omenim, da moja žena tam pre-
cej dobro pozna, ker je svoja
mlada leta preživela pri Jerma-
novih, ki so starši njene matere.

Sestal sem se tudi z Jovom
Trepom, ki ima za ženo Benede-
tovo hči. Njega poznam že več
let, ko je bil pri nas v Trinidadu,
Colo. Obiskali smo še znanca
Antona Vičiča in soprogo Pavlo.
Bila sta vesela našega obiska.
Tone nas je bil že zgrešil. Tam
sem se spoznal tudi z mojim ož-
jim rojakom Ignacem Tomič-
cem, po domače Stipetov iz Ba-
ča na Notranjskem. Dasi imava
enake prilike, si niva nič v so-
rodu.

Ker je bila sobota zvečer, sem
se namenil, da si bom nekoliko
ogledal nočno življenje v Pitts-
burgu. Obiskal sem večinoma
vse javne lokale. Naletel sem na
par Slovencev, ki so mi pojaani-
li, kar se tiče mestnega življe-
nja, še ni tako slabo, ampak ti-
stih časov, kot so bili nekdanj, ni
več. Rekli so, da imajo še ved-
no kakšno društveno veselico ali
piknik, toda ne s takim zanosom
kot nekdanj. Razumel sem njih
bolest in jih tolažil, da za do-
brim pride slabo, za slabim do-
bro.

Drugi dan pa na sejo društva
27 v Frontenac. Ko pridem v dvo-
rano, me je takoj spoznal Rok
Firm, predsednik društva, ki me
predstavi članstvu. Naj mi opro-
sti, ker si nisem zapomnil imen
razen tajnika Franka Krajzelna.
On je po letih že prileten, toda
v društvenem življenju je še
vedno mlad. Rad govori o pre-
teklosti jednotnega življenja. Le-
tako naprej, Frank, morda se
prihodnjič kaj več pogovorimo.
Rok Firm je bil delegat na zad-
nji konvenciji in bo tudi na pri-
hodnji. Njih seja je bila precej
zanimiva in tudi dobro obiska-
na od obojega spola. Po seji
smo se še malo pozabavali v
spodnjih prostorih v krogu člo-
van in članic, ki so tudi precej
zgovorne. Med njimi sem se po-
čutil kar domačega. Hvala vsem.

Še tisto popoldne smo se od-
peljali proti Kansas Cityju, Mo.
Vroče je bilo tako, da že nisem
vedel, kaj je narobe z menoj.
Tam smo ostali dva dni pri bra-
trancu moje žene. Ogledali smo
si mesto, o katerem pa ne bom
poročal, ker sem to storil že pred
par leti. Tam ljudje prilično do-
bro delajo in ni slišati pritožb
o brezposelnosti.

Od tam smo jo mahnilli naprej
proti Illinoisu in se ustavili v
več mestih. Šli smo skozi
Springfield, toda se tam nismo
ustavili, ker sem mislil, da je
br. Goršek že odpotoval na sejo
gl. odbora. V Chicago smo do-
šli ob petih popoldne in se
najprvo ustavili v Delavskem
centru. Tam je bil Charles Po-
gorelec, nato pa proti jednotne-
mu domu. Na Jerperge nas je
vzel br. Vincent Cainkar. Kako
je vse uredil, mi je še do danes
uganka. Lepo se zahvalim nje-
mu in njegovi hčeri za gosto-
ljubnost.

Naslednje dni si je družina
ogledala Chicago, prvi dan v
spremljavo Angele Zaitz, drugi
dan pa v spremljavo Anne San-
neman, ki stanuje pri Cainkar-
jevih.

Seje gl. odbora ne bom opisoval.
Kot že veste, smo imeli tu-
di skupno sejo z gl. odborom
SSPZ, na kateri so nekateri na-
redili name zelo dober vtis. Isti
večer smo se zahvalili pri Ska-
vihu v Willow Springsu, kamor
smo se peljali s pomožnim taj-
nikom Lawrenceem Gradlskom.
Proti domu smo se odpravili v
soboto popoldne in domov do-
speli v ponedeljek zjutraj ob še-
stih.

Hvala vsem za postrežbo in
gostoljubnost. Med vami smo se
počutili domače. S tem se vidi,
da smo res bratje in sestre naše
velike matere SNPJ. Povsod

vam postrežejo in so pripravlje-
ni pomagati. Torej hvala vsem.

Ed Tomič in družina.

Vest o starem kraju

Cleveland, O. — Anna Barbič,
predsednica društva 748 SNPJ,
je prejela iz starega kraja vr-
njeno ji pismo. Poslala ga je 7.
junija svoji sestri Barbari Biz-
jak v Mirno pri Mokronogu, Do-
lenjsko. Pismo ji je pošta vrni-
la danes, 27. avgusta, s pečatom:
"Mirna, Lubiana" in zopet: "Lu-
biana Commlasione provin ..."
— dalje nečitljivo. Znak je, da
je bilo pismo odprto in cenzuri-
rano ter zaprto z znakom cen-
sure. Na pismu je samo ozna-
čeno, da je (sestra) umrla.

Nadalje je iz Milwaukeeja od
Johna Jermana — Barbara Biz-
jak je bila njegova mati — pre-
jela karto. To karto je Jerman
prejel od Joška Bizjaka, šolske-
ga upravitelja v pokoju v Mo-
stah pri Ljubljani. On piše, da
je Barbara Bizjak umrla 4. ma-
ja t. l. Joško Bizjak je brat obeh.
Pokojnici blag spomin! Naj
mirno počiva v zasledeni zemlji.
Želimo, da se tudi na tej zemlji
naseli mir in da z nje izginejo
vsi oni, ki nimajo pravice do nje.
Frank Barbič. 53.

Tedenski žarkomet

(Nadaljevanje s 2. strani.)

vred. In kongres je do danes že
določil okrog 55 milijard dolar-
jev za obrambne in "obrambne"
namene; seveda bodo potrebne
še nove milijarde, lahko še ve-
liko, ker konec vojne še ni na
vidiku; pa tudi ne vemo, kaj pri-
nese bodočnost z ozirom na voj-
no masino, katero v Washingtonu
danes tako potratno grade.

Iz akcij "naših" zastopnikov v
kongresu je tudi razvidno, da bo
moralna pretežno večina tega
bremenena nositi delavske para.
Rečenica, da si vlada izposojuje
denar od bogatinov, od revežev
ga pa pobira v obliki davkov, da-
nes še bolj drži kot je v pretek-
losti in v bodoče bo še bolj drža-
lo kot drži danes. Vsaj tako iz-
gleda. Senat je zadnjič "prispa-
ral" \$300.000.000 bogatim, sploh
najbogatejšim zakoncem, po šte-
vilu 135.000 družin, pri dohod-
ninskem davku in to breme zvr-
nil na one, ki zaslužijo \$15 do \$20
na teden.

Takšno je v realnosti "razpro-
stitiranje" vojne, da ne govorimo
o naglem naraščanju velike dra-
gine. Samo od zadnjega aprila
se je na primer živčev v Chicagu
podražil povprečno za 25%, dasi
so zaloge mesa in vsega drugega
po vladnih poročilih višje kot so
bile lansko jesen.

Unija CIO se izrekla za stavko

Charleston, W. Va., 28. avg. —
Člani odbora rudarske unije
UMWA-CIO (kemična divizija)
so se izrekli za oklic stavke v
kemični tovarni Du Pont Co.,
Belle, W. Va., če ne bodo takoj
odrejene volitve glede reprezen-
tacije pri kolektivnih pogaja-
njih. Zaključek je bil storjen po
polomu konference med repre-
zentanti unije in kompanije.
Stavka se bo pričela 4. septem-
bra, če se kompanija ne bo po-
dala. V tovarni, ki ima vladna
naročila za več milijonov dolar-
jev, je upošlenih 4300 delav-
cev.

Letalska sila lahko prepreči invazijo

Oklahoma City, Okla., 30. avg.
Charles A. Lindbergh je v svo-
jem govoru na shodu, ki ga je
aranzirala tukajšnja postojanka
odbora America First, dejal, da
letalska sila lahko prepreči in-
vazijo ameriškega ozemlja preko
morja. Atlantik in Pacifik tvo-
rita večjo obrambo proti inva-
ziji zdaj kot sta jo kdaj prej.
Na shodu, katerega se je udele-
žilo okrog 8000 ljudi, je govoril
tudi senator Burton K. Wheeler,
vodilni izolacionist v kongresu.
On je bil mestno administra-
cija, ker ni dovolila rabe avdi-
torija za Lindberghov shod.

Pri jaspitu

— Dokazite nam, da sta ta dva
trikotnika kongruentna.
Dijak: Toda, gospod profesor,
trikotnika sta ali kongruentna in
ni potreben za to noben dokaz,
ali pa nista kongruentna in se
to potem ne da dokazati.

Unija CIO izkazuje napredek

Dobila je več tisoč
novih članov

Joplin, Mo. — Delegatje na
konvenciji unije Mine, Mill &
Smelter Workers CIO, ki se je
vršila v tem mestu, so slišali po-
ročilo o velikih pridobitvah, ki
jih je unija izvajala v zadnjih
dvanajstih mesecih in da je zdaj
bolj močna nego kdaj prej v svo-
ji zgodovini.

Poročilo je predložil konven-
ciji predsednik Reid Robinson.
Število članov se je zvišalo za
58 odstotkov. Unija je pridobi-
la več novih članov kot je zna-
šalo število članov pred dvema
letoma, ko je bila odrejena or-
ganizatorična kampanja.

Unija je sklenila 27 novih po-
godb s kompanijami, ki so se dol-
ga leta borila proti organizira-
nju delavcev. Te krijejo okrog
15.000 delavcev. Dodatna vsota
\$16.023.969 je prišla v žepo de-
lavcev kot posledica zvišanja
mezd. Unija je zmagala pri o-
semnajstih volitvah, katere so
se vršile pod nadzorom feder-
alnega delavskega odbora, kot
predstavnica delavcev pri kolek-
tivnih pogajanjih.

Avstralski premier

Menzies odstopil

Posledica spora
z delavsko stranko

Sydney, Avstralija, 30. avg. —
Premier Robert G. Menzies, ki
se je zapletel v ostro kontrover-
zo z voditelji delavske stranke,
je resigniral. Spor je nastal za-
radi vprašanja njegovega odho-
da v London. Delavska stranka
je bila proti temu, da bi Men-
zies vodil pogajanja z angleški-
mi voditelji v imenu Avstralije.

Arthur W. Fadden, podpred-
sednik vlade, je nasledil Menzie-
sa kot premier. On je bil soglas-
no izbran za to pozicijo na seji
voditeljev združene avstralske
stranke in podeželske stranke.
Prej sta se vladi Avstralije in
Anglije sporazumeli, da član

ZELENI GRADOVI

Ljubezenski roman iz južnoameričkih divjin

Spisal W. H. HUDSON

Prevedel IVAN JONTEZ

(Se nadaljuje.)

Runi je na to odmah z glavino dejal, da bi se to orožje slabo obneslo proti nekaterim sovražnikom in da bi z njim slabo izhajal tudi na lovu, ker bi s pokom samokresa prepolnil vso divjačino, v čemur je imel prav.

Naslednje jutro je Kva-ko vzel svojo zabatano ali pihalnik ter me povabil s seboj; jaz sem povabil sprejel, dasi ne z navdušenjem, ker sem se bal, da je moje pripovedovanje o izobilju divjačine preganalo njegov viraževni strah in da se je namenil, spremiti me v moj gozd. In izkušnje prejšnjega dne so me prepričale, da je bolje, da zahajam tja sam. Ampak jaz sem reveža preveč precenjeval, kajti niti v sanjah bi se ne upal več približati nevarnemu gozdu. Mladenici me je odvedel v nasprotno smer in me vodil več ur po gozdu, kjer je bilo zelo malo ptičev in še ti so bili majhni.

Potem pa me je drugi presenetil, ko se mi je ponudil, da me bo naučil streljati z zabatano. Zdelo se je, da se je hotel s tem oddolžiti za kovinsko škaflico, ki jo je dobil od mene. Jaz sem pristal na ponudbo, vzel v roke dolgi, nerodni pihalnik in, posnemajoč neslišnega, gibčnega Kva-ka, se skušal živjeti v vlogi primitivnega guayanskega divjaka, ki ne ve nič o zmetnični družabni plast, v kateri sem se jaz rodil in čigar obstoj je popolnoma odvisen od njegove spretnosti in majhnih strupenih pišč. Z naporom svoje volje sem se otrese svojih življenjskih izkušenj in znanja — kakor mi je pač bilo mogoče — in mislil sem na svoje mrtve namišljene davne prednike, ki so se klatili po teh gozdovih v sivi davni pred Kolombom časom in to pretvarjanje, ki se lahko zdi otročje, me je kratkočasilo, da mi je dan prav hitro minul. Kva-ko mi je bil pri tem vedno za petami, mi pomagal in dajal nasvete. Toda s streljanjem nisem imel sreče. Moje pišče so frčale mimo ptic, na katere sem meril križem po gozdu in bogve kaj sem z njimi zadel, kajti videl jih nisem več, razen nekaterih, katerim je Kva-ko s svojim ostrim pogledom sledil in jih spet našel. Ves najin plen je obstojal iz dveh ptičev in majhne podlasice, katero so divjakove ostri oči iztaknile, ko je neprevidno pomolila rep čez rob starega gnezda, v katerem je poležavala. Ustrelil jih je seveda Kva-ko. Jaz sem zgolj potratil veliko število strupenih trnov-pišč, kar je moralo predstavljati občutno izgubo zanj, dasi ni kazal nobene zaskrbljenosti in tudi rekel ni nič.

Prihodnji dan se mi je, na moje presenečenje spet ponudil, da bi nadaljevala strelne vaje in tako sva spet odrinila v gozd. To pot pa se je fant — bistra glava! — založil z množico pišč, ki niso bile zastrupljene in jih torej ni bilo škoda, če bi se izgubile. Tega dne, mislim, da sem nekoliko napredoval; moj učitelj je vse-kakor pripomnil, da ne bo dolgo, ko bom znal zadeti ptičja. Jaz sem se v odgovor zasmejal in pripomnil, da bi se to zgodilo, če bi bil ptič velik kot majhen možki in samo dvajset metrov oddaljen od mene.

Moje besede so imele nanj zelo nepričakovani in značilni učinek. Fant se je nenadoma ustavil, me debelo pogledal, se nasmehnil, potem se pa začel na vsa usta rehati in z rokami divje udrihati po svojih golih bedrih. Njegov krehot je močno spominjal na tuleče opice. Nazadnje se je toliko oddahnil, da me je vprašal, ali bi majhna ženska ne pomenila isto kar majhen možki in ko sem mu pritrdil, da bi v tem slučaju bilo vse eno, se je spet začel tresti od nebrzdanelega smeha.

Misleč, da bi ga v tem razpoloženju lahko nadalje zabaval, sem mu povedal več plehkih šal — plehkih, toda nič slabših od one, ki je vzbudi-

la v njem tolikšno veselost — kajti njegovo vedenje me je zabavalo. Ampak fant se je bil že zresnil in vse, kar sem s svojim govorjenjem dosegel, je bilo, da je sempatja odsotno zastrel vame, potem pa neprijazno zagodrnjal kakor renčec pes. Vendar pa je spotoma večkrat ponovil, kar sem bil jaz rekel o ptiču, velikem kot majhen možki in se vselej iznova zakrohotal, kakor bi bila to najčudovitejša in neizporna šala, kar jih je kdaj slišal.

Tretji dan sva šla spet na lov na ptice in če jih že nista zadel, sva jih vsaj prestrašila, toda ločila sva se še pred poldnevom, ko mi je dal razumeti, da je namenjen nekam daleč, kjer je več in večje divjačine. Jaz sem se rajši vrnil v vas. Navsezadnje so te strelne vaje že izgubile svojo privlačnost zame in prav nič mi ni bilo do tega, da bi fanta vsak dan spremljal na lovu; in vrhutega se mi je začelo tudi tožiti po MOJEM gozdu, kakor sem začel imenovati gozd v globeli, in po tajinstvenem sladkem petju, katero sem bil tako vžljudil, da sem ga pogrešal, če ga en sam dan nisem imel prilike slišati.

PETO POGLAVJE

Zjutraj sem v veliki naglici zajtrkoval, nato se pa poln prijetnih pričakovanj odpravil v gozd, ki se mi je bil tolikanj priljubil zaradi svoje divje krasote, sladkega vonja in tajinstvene melodije, katere čarom se nisem mogel zoprtavljati. In ta gozd je bil moj, resnično in popolnoma — tako moj kakor le more kateri koli koseček zemeljske površine pripadati kateremu koli človeku — moj z vsem, kar se je našlo v njem: s svojimi redkimi drevesi in sadeži in sladko dišečimi drevesnimi sokovi; in z divjačino, ki je človek ni preganjal. Mojemu lastništvu ni nihče oporekal, tudi divjaki ne, ker tega gozda niso imeli v seznamu svojih lovišč.

Ubirajoč korak preko prostrane savane, sem se zabaval s to domisljico, dokler nisem naposled obstal na grebenu in uzrl v globeli svojo novo gozdno domaćijo, pogled na katero je vzbudil v meni tako globoke, boleče sladke občutke, da so mi privzele solze v oči. V navalu ginjenosti, ki me je obvela v ti samotni, kjer sem bil popolnoma sam s seboj in kjer me je videlo le višnjevo nebo — prost vseh vezi konvencionalnosti, v čemur je največji blagoslov samote — sem se spustil na kolena in poljubil skalnata tla, potem pa se ozrl kvišku ter se zahvalil Stvarniku mojega bitja za podarjeni gozd, v katerega senčnih zelenih palačah sem bil našel tako veliko srečo.

Zanešen od teh občutkov sem dosegel gozd kmalu po poldnevu, ampak to pot me ni pozdravila znana in pričakovana melodija, niti se ni moj nevidni spremljevalec sploh oglašil tisti dan — vsekakor ne v svojem običajnem, ptičjemu žvrgolenju sličnem jeziku. Zato pa sem tega dne doživel zanimivo prigodico in čul nekaj izredno nenavadnega, zelo skrivnostnega, kar sem nehote spravil v zvezo z nevidnim pevcem, ki me je tako često spremljal na mojih potih.

Dan je bil izredno jasen, brez oblaka na nebu, toda vetroven; in jaz sem si našel sedež na nalomljeni drevesni veji, deloma dotikajoči se tal, v bolj odprtem delu gozda blizu savane. Tik pred menoj se je košatila bujna, široko razrasla rastlina z velikimi, svetlikajočimi se okroglimi listi; okrogline, negibnost in vodoravna lega njenih vrhnjih listov je delala vtis zbirke pokrovov, položenih skoroda v isti višini. Skozi listje je molelo kak čevelj visoko suho steblo, na katerega vršiču je bila pri-peta raztrgana pajčevina.

(Dalje prihodnjič.)

V objemu preteklosti

Milan Medvešek

(Nadaljevanje.)

"Sultan, pojdi in poišči Marko."

Pes je jokajoče zacvilil, kakor da bi razumel, kaj mu je gospodinja ukazala in zdiral v noč.

Sultan je našel Marka. Prišel je cviliti in ga lizati po obrazu, a ko je videl, da se Marko ne gane, je zopet zdiral domov naznanit, da je našel Marka.

Mati se je takoj napotila s psom v temno sotesko, sluteč hudo nesrečo. Končno sta dospela na cilj. Mati je začela ihteti ob pogledu na svojega sina, medtem ko je pes skakal okoli Marka in pretresljivo cvilil. Mati je mislila, da je sin mrtev in se je vrgla nanj in ga klicala k življenju. Nenadoma pa se je Marko nalahko zganil in materi se je vrnil up.

"Marko! Marko! Tvoja mati te kliče! Marko, Marko, ne zapusti svoje matere!"

"Mati! Vode! Vode!" je vzdihnil Marko v hudi vročici. Mati mu je iz potoka prinesla vode in to je Marka toliko okrepilo, da se je z materino pomočjo po-

stavil na noge, nakar so se skozi temno noč počasi pomikali proti domu.

Z velikim trudom je mati privela do smrti pretepenega sina domov in ga položila kakor otroka v posteljo.

Marko je ležal bolan več ko dva tedna. Mati ga je nežno negovala, obenem pa preklinjala brutalnega Mejaka. Večkrat jo je popadel v srce grizoc srd in vzdignila je visoko svojo koščeno pest in pretila:

"Prokleta zverina, zadel te bo šiba božja! Hišo ti bom zažgal!"

Ko je tako grozila, jo je Marko s slabotnim glasom tolažil in prosil, naj se nikar ne razburja.

Po dveh tednih se je Marko dvignil iz postelje. Posedel je okrog hiše in premišljal. Od časa do časa pa si je s kazalcem otipaval rano pod levim očesom. Misli je neprestano na Mejaka in njegovo hčer Cvetko. Cvetko je ljubil, a njenega očeta smrtno sovražil.

O Cvetki ni slišal nič in silno ga je skrbelo, kaj se je zgodilo z njo. Vedel je, da neprenehoma pazi na njo in da mu ni mogoče videti je. Nekega dne, ko je Marko zopet premišljal o Cvetki, je prišel eden Mejakovih hlapcev in mu prinesel pismo od nje. S tresčco roko je hitro odprl pismo in čital:

"Dragi moj Marko!"

Moje ljubezni do tebe ne more nihče na svetu omajati in je tudi moj oče ne bo! Ne morem ti povedati, kako silno trpim, ker ne vem, kako je s teboj. Očetu sem povedala, da si mi rešil življenje in da te ne bom nikoli pozabila, a to ga dela še bolj divjega. Sedaj je sklenil, da me pošlje v Ljubljano v šolo, da ne bom imela prilike videti te več

V Ameriko pojde!

Tam je dežela polna prilik, samo treba je imeti pldne roke. In on je močan in zdrav. Dela bo noč in dan in hranil denar. Ko bo pa prihranil toliko denarja, da bo lahko kupil vso zemljo v bližini Mejakovega posest-

va, se bo vrnil domov. Zgradil bo tudi žago, prekuopal les in ustanovil največjo lesno trgovino na Dolenjskem. To bo stari Mejak škripal z zobmi in mu zavidal. On pa bo ponosno in predrzno stopil pred njega in zahteval roko njegove hčere. Mož se bo branil, morebiti se bo zarezal, da ne mara potepuha Marka za svojega zeta, a Marko se bo njegovemu odgovoru smejal in mu osorno povedal, da je Cvetka dovolj stara in se lahko omoži s komur se sama hoče! In potem mu bo konkuriral z lesno trgovino, toliko časa, da ga bo popolnoma uničil in mu bo stari izročil na milost in nemilost.

Tako premišljujejo je Marko neprestano otipaval majhno brazdo pod očesom, ki mu jo je zapustila rana, katero je zadal s pasjim bičem stari Mejak. Zdelo se je, da je njegova volja bolj in bolj rasla z vsakim dotikom brazde pod očesom.

Kmalu potem, ko je bila Cvetka poslana v Ljubljano v šolo, se je Marko pripravil v tujino. Ker je bil rojen v Ameriki, mu je bilo dovoljenje kmalu izdano.

Slovo od doma ni bilo lahko. Se enkrat je prehodil gozdove in travnike, kjer je toliko let tako srečno potekalo njegovo življenje. Obiskal je tudi prostor pri Krki, kjer je Cvetki rešil življenje.

Slovo od matere je bilo še posebej težko. Mati ga je mlo proslila, naj je ne pozabi in naj se vrne čim prej domov.

"Ne bom vas pozabil, mati", ji je zatrjeval. "Vrnil se bom čimprej."

Ko je dospel Marko v Ljubljano, ga je Cvetka že čakala na postaji. Sedaj se mu je zdela še veliko lepša kot kdaj poprej. Bila je kot roža, ki je vzevela na dolenjskih poljih. Ob pogledu na njo je čutil, da je ne bo nikoli pozabil, pa četudi bi ostal dolgo časa v Ameriki.

Marko je odhajal v tujino šele drugi dan, zato sta imela več časa sama zase. Sedela sta v tivoljskem parku in gradila načrte za bodočnost.

"V Ameriki bom delal noč in dan in ko si bom prihranil toliko denarja, da se bom lahko enačil s tvojim očetom, se vrnem. In tedaj se bova poročila in živela skupaj do smrti!"

Prišel je čas odhoda. Bilo je lepo jesensko jutro. Izgor

Slika kaže angleško bojno ladjo Nelson.

in da bi te pozabila. O, kako se moti! Kako naj te pozabim? Kako naj pozabim na tiste srečne ure, ki sva jih skupaj preživela v soteski. Četudi bi te hotela pozabiti, ne bi mogla. Jaz bom ostala tvoja nevesta do smrti! Goreče te poljublja tvoja Cvetka."

Marko je dejal hlapcu, naj počaka in odšel v hišo in napisal odgovor Cvetki:

"Draga Cvetka!"

Jaz sem popolnoma ozdravel, zato ne skrbi zame. Usoda je hotela, da sem bil jaz rojen sin industrijskega delavca, a ti hči bogatega posestnika. Toda to naju ne bo razdružilo. Verige usode bova raztrgala in se združila za vedno. Naj se zgodi, kar hoče, Cvetka, jaz te bom ljubil do konca svojega življenja!"

"Mati, jaz pojdem v Ameriko!" je Marko nekega večera odločno naznanil materi.

"V Ameriko?" se je začudila mati.

"Da, v Ameriko. Tam je še veliko prilik za mlade in pridne roke. Poiskal si bom delo, si zaslužil veliko denarja, nakar se bom zopet vrnil."

"Marko, nikar ne misli, da je v Ameriki vse lepo in da se denar pobira na cesti, kakor to mislijo mnogi, ki niso bili tam. Poglej, tvoj pokojni oče in jaz sva težko garala tam in sva prihranila le malo denarja in še tistega sva si pritrkala od ust. Ostani rajši doma. Saj je posestvice dovolj veliko, da se z njim lahko preživiš, več pa ne potrebuješ. In tudi lepše življenje je tu. Tam so velika zakažena mesta, tu pa živimo v lepem kraju, na svežem zraku in človek ni nikoli bolan."

Materine besede so bile zaman. Marko je trdno vztrajal pri svoji odločitvi.

Takrat, ko je stari Mejak brutalno prekinil nedolžno ljubezensko idilo med svojo hčerko in Markom, je Marko veliko premišljeval. Nikjer ni mogel najti izhoda iz zagate. Za vse na svetu pa se ne bi mogel odreči Cvetke. Nenadoma pa mu je prišla rešilna misel v glavo.

V Ameriko pojde!

Tam je dežela polna prilik, samo treba je imeti pldne roke. In on je močan in zdrav. Dela bo noč in dan in hranil denar. Ko bo pa prihranil toliko denarja, da bo lahko kupil vso zemljo v bližini Mejakovega posest-

va, se bo vrnil domov. Zgradil bo tudi žago, prekuopal les in ustanovil največjo lesno trgovino na Dolenjskem. To bo stari Mejak škripal z zobmi in mu zavidal. On pa bo ponosno in predrzno stopil pred njega in zahteval roko njegove hčere. Mož se bo branil, morebiti se bo zarezal, da ne mara potepuha Marka za svojega zeta, a Marko se bo njegovemu odgovoru smejal in mu osorno povedal, da je Cvetka dovolj stara in se lahko omoži s komur se sama hoče! In potem mu bo konkuriral z lesno trgovino, toliko časa, da ga bo popolnoma uničil in mu bo stari izročil na milost in nemilost.

Tako premišljujejo je Marko neprestano otipaval majhno brazdo pod očesom, ki mu jo je zapustila rana, katero je zadal s pasjim bičem stari Mejak. Zdelo se je, da je njegova volja bolj in bolj rasla z vsakim dotikom brazde pod očesom.

Kmalu potem, ko je bila Cvetka poslana v Ljubljano v šolo, se je Marko pripravil v tujino. Ker je bil rojen v Ameriki, mu je bilo dovoljenje kmalu izdano.

Slovo od doma ni bilo lahko. Se enkrat je prehodil gozdove in travnike, kjer je toliko let tako srečno potekalo njegovo življenje. Obiskal je tudi prostor pri Krki, kjer je Cvetki rešil življenje.

Slovo od matere je bilo še posebej težko. Mati ga je mlo proslila, naj je ne pozabi in naj se vrne čim prej domov.

"Ne bom vas pozabil, mati", ji je zatrjeval. "Vrnil se bom čimprej."

Ko je dospel Marko v Ljubljano, ga je Cvetka že čakala na postaji. Sedaj se mu je zdela še veliko lepša kot kdaj poprej. Bila je kot roža, ki je vzevela na dolenjskih poljih. Ob pogledu na njo je čutil, da je ne bo nikoli pozabil, pa četudi bi ostal dolgo časa v Ameriki.

Marko je odhajal v tujino šele drugi dan, zato sta imela več časa sama zase. Sedela sta v tivoljskem parku in gradila načrte za bodočnost.

"V Ameriki bom delal noč in dan in ko si bom prihranil toliko denarja, da se bom lahko enačil s tvojim očetom, se vrnem. In tedaj se bova poročila in živela skupaj do smrti!"

Prišel je čas odhoda. Bilo je lepo jesensko jutro. Izgor

je vstajalo sonce in gorelo kakor čisto zlato v ugašajoči jutranji zarji.

Marko je stopil v vlak v zadnjem trenutku. Na peronu je stala Cvetka in žalostno mahala z roko v zadnji pozdrav. Vlak je že odbrzel izpred oči, a ona je še vedno stala na istem mestu. Ni vedela, kje se nahaja. Njena duša je splavala z Markom.

"Marko, moj Marko, da se mi vrne kmalu," so šepetale njene usta. Srce ji ni slutilo, da sta se ločila za vedno.

(Dalje prihodnjič)

Sumljiva pozornost

Mlada lepota sedi s svojim gospodom v restavraciji spod hoče plačati in ko račun, se začudi, rekoč: to, da računate dve porci viarja, saj ga nisem naročil. — Vi ne, pač ga je plačala gospodična.

POTREBUJEMO — Potrovalne stopnika, prodajalca Triner grenkega ivna na podlagi pre Navedite vaše skušnje in ob katerem šelite zastopstvo, v prvem pismu.

JOSEPH TRINER CORPORATION
1333-1345 So. Ashland Ave.
Chicago, Ill.

WORTHWHILE BOOKS

By LOUIS ADAMIC

My America
The Native's Return.....
From Many Lands.....
Cradle of Life.....
Grandsons.....
Yerney's Justice.....

By UPTON SINCLAIR

World's End.....
Between Two Worlds.....
American Outpost.....
Brass Check.....
Cry for Justice.....
Goalings.....
Jungle.....
Jimmie Higgins.....
King Coal.....
Hundred Percent.....
Money Changers.....
Mammonart.....
Mountain City.....
Oil.....
Profits of Religion.....
The Wet Parade.....
They Call Me Carpenter.....

OTHER BOOKS

ABC of Parliamentary Law.....
America's Way Out (Norman Thomas).....
Debs (David Karsner).....
English-Slovene Reader (Dr. F. J. Kern).....
Karl Marx (W. Liebknecht).....
Manual for Socialist Speakers.....
Workers in American History (James O'neal).....
Trinity of Plunder (August Claessens).....
Evolution of Property.....
Ancient Society (Lewis H. Morgan).....

ORDER FROM:

PROLETAREC

2301 SO. LAWDALE AVE. CHICAGO, ILL.

TISKARNA S.N.P.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, častnice, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovanskem, angleškem jeziku in drugih.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P. TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. — Cene zmerno, unikielo delo pro

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY

2637-59 S. LAWDALE AVENUE CHICAGO, ILL.
TEL. ROCKWELL 4804

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov in ene družine k eni ali več letnim naročinom. Ker pa člani še plačajo pri seznemu \$1.50 tednik, se jim to prišteje k naročnin. Torej sedaj ni vroka, da je list predrag za člana S.N.P.J. List Prosveta je vaša lastnina gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan.

Pojasnilo: — Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S.N.P.J., ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako sklenil, naročena na dnevnik Prosveta, to takoj naznaniti upravništvu list, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega storijo, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročnin.

Cena listu Prosveta je:

Za Zdrav. države in Kanado \$0.00	Za Ciceru in Chicago je \$0.00
1 tednik in 4.00	1 tednik in
2 tednika in 3.00	2 tednika in
3 tednike in 2.00	3 tednike in
4 tednike in 1.50	4 tednike in
5 tednikov in 1.00	5 tednikov in

Za Evropo je \$3.00

Isposlajte spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja Money Order v pismu in si naročite Prosveto. List, ki je vaša lastnina

PROSVETA, S.N.P.J.
2637 So. Lawndale Ave.
Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino na list Prosveto vsoto \$

1) Ime Čl. družine \$

Naslov Čl. družine \$

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od slednj članov moje družine: Čl. družine \$

2) Čl. družine \$

3) Čl. družine \$

4) Čl. družine \$

5) Čl. družine \$

Mesto Družina

Nov naročnik Star naročnik

Ruški vojaki na reki v bližini fronta.